

Žensko vprašanje.

Spisal dr. Fr. J. Celestin.

Marsikdo poreče najbrž, da imamo že drugih „vprašanj“ toliko, da je čisto nepotrebno govoriti še o ženskem vprašanji. In pa zakaj bi stavili to vprašanje, saj si je vsak sam rešuje, bodi-si, ko ga ogrevajo topli žarki prve ljubezni, ali potem v zrelih letih, v zakonskem življenji; rešuje si je, kakor ve in zna! Saj tako vsak záse ve, da ženska daje veselja in radosti, večkrat pa tudi toge in žalosti — več kot dovolj: to je bilo in bode.

Vse to je res, a vender rastoča omika je stavila in stavlja pri najbolj razvitih narodih ravno to vprašanje s tako silo, da se ga nikakor otresti ne bi mogli, ko bi tudi hoteli. Mnogim to ni prav, ali je tako: stvari pameten človek ne more tajiti. Vpraša se pa, ni li tudi pri nas to vprašanje prav praktično važno postalo ter si je rešujemo že davno po svoji dobri volji in po svojem znanji, če tudi o njem veliko ne govorimo in ne pišemo? In kaj je bolje, da se delamo na pol slepe ter rešujemo vprašanje „od slučaja do slučaja“, ali pa da je učimo ter si je skušamo pojasniti, kako mesto in pomen ima v našem društvenem in kulturnem življenji sploh? Pač bo tudi tu znanje bolje od neznanja. Večkrat čujemo, da se kultura more meriti tudi po stanju ženstva, kar se pač tajiti ne dá. Iz tega sledi, da je važno vprašanje, káko je sedaj to stanje in kakó bi se moralo razvijati dalje, da bode razvitje zdravo in kulturno. Reklo bi se pa lahko, da smo mi tako mal narod in tako odvisen od tujega razvitka, da mi ne moremo ravnati razvijanja svojega ženstva in da se bode razvijalo kakor pri sosednih, naprednejših narodih, naj mislimo, govorimo ali pišemo mi o tem, kar hočemo. Gotovo je mnogo resnice v tej nesamostalnosti, ali zato se nikakor ne smemo odreči pravice in zanemarjati dolžnost, da po mogočosti vplivamo na tečaj ženskega razvitja, da bode narodnemu življenju koristno, ne pa škodljivo.

Ni treba obširno govoriti, da krivo razvijanje ženstva strupi in kvari ves napredek. Stvar je sama po sebi jasna, pa tudi zgodovina nam daje obilo primerov za vse čase in vse narode. Ona nam kaže, da je pri divjih narodih ženska popolna robinja, stvar, ki se kupuje in prodaja kakor krava ali konj. Še celó vera v jednega Boga in nesmrtnost duše ni mogla rešiti ženske večjega ali manjšega praktičnega robstva: saj je že Eva bila dana v popolno last možu. Še le

krščanstvo je bolj zmanjšalo nejednakost moških in ženskih pravic, obsezajoč vse v ideji vzvišene ljubezni in enakosti. Ali ko ni bilo več prvih kristjanov, kaže nam zgodovina, kako so v teku mnogih stoletij dvigale se ali padale ženske pravice, kako je za strogo pokornostjo možu sledila večkrat neka enakost, ki pa nikoli ni bila blizu krščanskega ideala, mari je ta enakost bila večkrat izraz pokvarjenosti, katere si se ve da nikdo želeti ne more in ne sme. Jedno pa vendar smemo trditi in sicer, da rastoča omika, t. j. zdrava omika, ne puhli, površnji blesk in sijaj, ki ni napredek, ampak črv spodjedajoč drevo prave omike, daje ženstvu večje pravice, bolj in bolj razvija njegove sile ter jih rabi za občni napredek.

Res je pri razvijanju ženstva še vedna nevarnost, da ne zájde na krivo pot, kakor je že zašlo ne jedenkrat v teku zgodovinskega razvitka, na pot moralne pokvarjenosti, ki je večkrat prišla takoj za veliko moralno strogostjo. Ne sme se torej pretiravati; če ne lehkoumnost in razuzdanost tako rekoč z elementarno silo raztrga vse vezi strogosti. Ali to so krajnosti, po katerih se ne ravna zdravo razvitje, in vendar so ravno one največ zakrivile, da je borba za ženske pravice sem ter tja še nepri ljubljena. Se ve da je veliko kriva tudi moška sebičnost, ona sladka zavest gospodovanja, katere se časih morda celó razviti človek ne otrese lahko, če dobi priliko, da nad slabo žensko pokaže svojo moč.

Te sebičnosti pač ne bomo branili glasno in — naravnost. Pač pa to radi delamo z raznimi izgovori in olepšavanjem, da slaba ženska ne more stati na svojih nogah, da je fizično in duševno za to preslaba. Res je fizično slabejša in celo njeni možgani so baje nekaj laglji ko moški, pa vendar sirota — žena divjakov, poludivjakov in celo krščanskih narodov kaže nam, da je sposobna za najtežja dela. Če tudi torej ženska gotovo ni tako fizično jaka ko moški, vendar se svojega težkega dela ima ravno zato sramovati tem menj, ker je slabejša tako, da jej to dela samó čast in ne zasluđuje brezdušnega zasmehovanja, da je slabejša.

Gledé duševnih sposobnostij pa vprašanje gotovo ni rešeno, če tudi se mi, moški, kaj rado širokoustimo, da ženska nikakor ni za strogo mišljenje, posebno pa ne za matematično ali sploh abstraktno. Vprašanja kar naravnost v svojo korist rešiti ne smemo že zato, ker ženske ni v Evropi ni v Ameriki niso imele večstoletne ali celo tisočletne prilike, da se izkažejo na tem polji. Kolikor jim je pa dana bila prilika, pokazale so v obče posebno v naši dobi, da se jim ni sramovati svojega dela. To lahko kar naravnost trdimo: odlikovale so se in odli-

kujejo se v znanosti in umetnosti in sicer v vedni bolj ali menj očitni borbi z „jačjo polovico človeštva“. Smemo torej ponavljati, da vprašanje glede duševnih sposobnostij ni rešeno in moramo dodati, da tudi še ni moglo biti rešeno, ker nam zgodovina v večji meri samostalno razvitega duševnega ženskega dela še ne prikazuje, ker se v borbi z moškimi nikoli ni moglo bolj na široko razviti tako resno duševno delo. Tako delo bi bilo še le takrat mogoče, ko bi se ženstvo malo po malem moglo razviti do samostalnosti ter bi pale vse mnogoštevilne ovire in vsi predrasodki, ki so na potu takemu razvitju celo v onih zemljah, kjer ženstvo primerno še najbolje stoji. Prej torej pač nimamo pravice kar naravnost ne priznavati nekaj, kar še ni moglo podvreči se izkušnji.

Da se pa to vendar dela, kdo bi tega ne videl, če se le malo ozre okoli sebe. Lahko bi se pa reklo, da ravno to, da do sedaj, t. j. v teku tisoč in tisoč let ženske niso mogle povzdigniti se do jednakega duševnega razvitja, kakeršno imajo moški, da ravno to dokazuje, da one niso zanj, da torej, ker ga niso dosegle do sedaj, ga tudi sploh doseči ne morejo. Če stvar dobro premislimo, koliko pač vidimo ljudij, ki ravno tako modrujejo in sklepajo, četudi je tak sklep čisto neopravičen in gotovo nelogičen. Ko bi se smelo tako sklepati, moral bi biti veljaven tudi n. pr. sklep, storjen pred porabo para kot dvigatelja, da, ker se ljudje do tedaj niso vozili s parom, da se zato ne bodo nikoli.

Torej tisoč- in tisočletja so razvila ženske sposobnosti, ženski mozeg pod pritiskom okolnosti, recimo naravnost, pod pritiskom bolj ali menj očitnega robstva. Ali bi ne bilo naravnost čudo, t. j. nekaj, kar bi presezalo vse naravne zakone, ko bi tak mozeg razvil se ravno tako kakor moški, ki se je ves ta čas razvijal gotovo ali v polni ali pa vsaj v polnejši svobodi ko ženski? Posadite drevesce v steklenem rastlinjaku. Rastlo bode hitro, ali nikoli ne bode imelo te jakosti in sile ko da bi bilo vzrastlo v primerni toplini zunaj na prostem zraku. Niti zelenje ne bo tako lepo, in cvetje tako skozi in skozi zdravo in tako dišeče, pa tudi sad ne tako ukusen, ko tam, kjer tako sadje dozoreva pod milim nebom, v žarkih toplega solnca. Ali ni ženstvo rastle in razvijalo se dolga tisočletja v ravno takem toplinem zraku? Kako bi moglo biti tako duševno čvrsto in jako kakor moštvo? Ponavljam torej, pravo čudo bi bilo, ko bi se to dogodilo.

Smemo pač naravnost reči, da žensko razvitje, četudi doseže največjih razmerov, ne bo popolnem jednako moškemu. Na tem tudi mnogi jahajo šarca svojega ženskemu razvitju neprijaznega modrovanja. Jednako res ne bo. Ali zakaj bi pa tudi ne bilo? Lahko je ravno tako

visoko, pa vendar ni jednako: ima svoj značaj. Misliti si moremo celó prav lahko, da bode ženski um, ki ga morda ne tišče tako zelo tisoč- in tisočletni sledovi časih prav malo kulturnega, ampak surovo barbarskega življenja, v vseh mnogoštevilnih premenah zgodovinskega življenja, da bode ta ženski um (kar vidimo časih že sedaj) videl marsikaj jasneje, našel ravno zato laglje kako novo kulturno idejo ter jo branil in da bode sploh njegov kulturni instinkt imel časih večjo naravno silo, kot moški, ko se je bolj utrudil in iztrošil. Jaz menim, da se to misliti dá in da se nam ni bati očitanja, da bolj izurjen moški um bo gotovo več dosegal ko ženski: bolj izurjen gotovo, ne pa bolj utrujen in iztrošen, kar ravno tu poudarjam.

In ali si ne smemo misliti, ali ne moramo priznati, da je že do sedaj ženski um vplival, če tudi je bil stiskan in oviran, na kulturni razvitek in sicer prav blagodejno v onem blágem svojem delovanji na srce in glavo? Zato pač ne smemo sprejeti one fraze, ki je ravno tako navadna kakor pusta, da ženska živi le s srcem, a ne z glavo. In če tudi radi priznavamó, da je življenje srca pri njej bolj razvito, ko pri moškem in da je ves njen organizem nežnejši in da bode ostal, ali pa iz tega sledi, da se ženski um ne more razvijati? Nikakor ne! Ali ni temveč kar naravnost jasno, da ženska glava, polna zdravega znanja, katero oplodujejo ideje kulturnega napredka, da tak ženski um bode deloval tudi na srce v najplemenitejšem zmislú, da bode gorelo z vso žensko nežnostjo in gorečnostjo za vse, kar je plemenito, kar služi napredku, kar je v najlepšem zmislú človeško? Ali se ne bodedo potem menj bali duhovne praznote ženstva, na katero se tožimo, če tudi bi prav za prav morali tožiti se samó náse, ker smo ravno mi največ krivi, da ženstvo tako slabo napreduje? Ali si ne smemo misliti, da bode ravno tedaj, ko bosta ženski um in srce delovala na kulturno razvitje z večjo silo kot sedaj, to razvitje popolnejše in bolj harmonično ali skladno, ko do sedaj? Saj tega vendar ne bodedo tajili, da naše kulturno razvitje, če se omejimo tudi samo na Evropo in na kraje okoli Sredozemskega morja ter na Ameriko, da to razvitje, katero navadno imenujemo evropsko, nikakor ni tako skladno in stalno, kakor bi ga želeli? Ali ni verjetno, da bode večje medsobno delovanje ženskega in moškega uma samo popolnilo in utrdilo obče razvitje, da se bode menj bati slučajnega zibanja z jedne strani v drugo, kar je tako nevarno zdravemu razvijanju?

Vse to so bolj občne misli. Poglejmo si pa, kako žensko vprašanje vpliva na naš slovenski narodni razvitek in česa bi tu želeli.

(Konec prihodnjič.)

Še rajši pa za kak kozarček žganja,
 Ki sitne časi muhe mi preganja. —
 Oj, žganjče, ti preblažena vodica!
 Jedina moja zvesta tolažnica;
 Kakó bi mi brez tvoje pač kreposti
 Prenašali tegà svetá bridkosti! —
 In tudi mati! — Pater, mater, frater! —
 Vi radi imate vsak svojo mater,
 Kakó ne! Sreča, če vam je še živa
 In svet spomin, če v grobu že počiva.
 A moja mati — prava rodna mati,
 Ne kaka pisana, to treba znati — —
 Nje grob sem obiskal o nočnem časi,

In stal, če se mi v srci kaj oglasi;
 Napósled sem se naveličal stati,
 Greh, vé m, a jaz ne morem pomagati!
 Todà dovolj! káj vam vse to, gospôda?
 Vam mila, vam prijazna je usoda:
 V kočiji vi se vozite veselo,
 Jaz zvrnil sem, koló me je prijelo!
 A vender, dobra ali huda ura,
 Kaj bi se držal, kakor bolna kura!
 Jaz kakor vi, do konca vsak pririne,
 Če tudi bi požiral same sline.
 Takó, gospôda, kralj beračev pravi;
 In slednjič: Hvala, ostanite zdravi!“

J. Stritar.

Žensko vprašanje.

Spisal dr. Fr. J. Celestin.

(Konec.)

Občeni napredek potrebuje zmeraj bolj ženskih delavnih močij, fizičnih in duševnih. Razlog te potrebe je pa prav prozaičen: manjša cena za žensko delo. Pojavile so se pri nas ženske v šoli, pri pošti, brzojavu itd. v položajih, katere so prej le moški zavzemali. Ženska konkurenca je fakt, ki mnogim morda ni po volji. Tožimo se, da žensko delo ni tako dobro, niti tako zanesljivo in da posebno značaj ni jaka stran slabejše polovice. Vse to more biti resnično in celó bolj, kot se piše in govori. Vender mislim, da bi mi moški stopili na krivo pot, ko bi boječ se te konkurence borili se proti njej, kjer bi le mogli. Zakaj bi stopili na krivo pot?

Žensko delo, ženska konkurenca, kakor se razvija, je zgodovinski fakt, ki je tu in bode najbrž ostal, če nam je po volji ali ne. Ne ostaje nam torej nič drugega kot miriti se z njim in upotrebiti ga tako, da bode koristen narodnemu življenju. Nekako ozkosrčno se tožimo, da ženske niso zanesljive v narodnem obziru. Naša dolžnost je bila vplivati, da bi bile zanesljivejše. Čisto naravno pa je, da moškim, ki želé iste službe, ni ravno prijetno videti pred seboj žensko konkurenco. Mislim pa, da podjeten narod bi se take konkurence plašiti ne smel, ampak bi se je moral veseliti, ker bi moški izbirali si težje in tudi bolje plačano delo, kar vidimo n. pr. pri tako podjetnih Amerikancih.

Pa pustimo na strani to „nesrečno“ konkurenco in oglejmo si žensko vprašanje z bolj širokega gledišča. Ženske ne bodo nikoli samó

konkurentinje ampak tudi družice na potu življenja, matere naših otrok. Njihova glavna in najsvetejša naloga bode vedno, da ostanejo v domačem krogu ono sveto ognjišče ljubezni in skrbnosti, oni steber, ki podpira tri ogle in sicer tudi tedaj, če se bode število zakonov še bolj krčilo, kakor se krči v nekih prav naprednih zemljah n. pr. na Francoskem, kar moramo prav žaliti, če tudi jasno vidimo razlog v rastoči težavi prehraniti rodbino.

Lepa, sveta je naloga matere: njeno ljubeče srce zasaja v mlada otročja srca prve kalí bodočega razvitka, napenja one strune, po katerih zvuči potem rada pesen vsega življenja! Je li pa mogoče vršiti tako vzvišeno nalogo brez resne priprave za njo? In vendar bi se pač smelo trditi, da se denašnja dekleta (in matere njihove), posebno boljših stanov, najbolj pripravljajo za to, kako bi dobile (recte ulovile) možá z razno koketerijo in njenimi pripomočki. Ali ni to gola resnica? Po naših nazorih je vzgoja že prav dobra, če človek dobi družico, ki ima nekaj odlomkov raznega znanja in nekaj sposobnosti za gospodinjo, čeravno je vse to površno, neskladno. Plodovito pa je gotovo le redko, saj je celó pri nas moških velikrat — ravno tako. S težavo pridobljeno znanje pozabljamo, predno je ta nakopičeni balast glava mogla predeleti in prekubati v žive sokove življenja, dajoče pogum v borbi in odmevajoče se v srci v onih prekrasnih glasovih, ki jih daje znanje, ki je postalo kri in meso, tako da glava in srce z radostnim navdušenjem odkrivata in pozdravljata nove poti in nova sredstva napredka.

Gotovo je neobhodno potrebno, da ima ženska potrebno gospodinjsko znanje. Učé se kuhati in šivati, ali to je skoro jedino koristno znanje, če se ne zanemarja potem, kar se tudi godí. Drugo znanje, t. j. vse odlomke površnega znanja pa kaj hitro prepréda gosta pajčevina pozabljenja in v glavici ostaje le prostor za domače skrbí in pa želja za zabavo ali ljubeznivo, gostobesedno kritikovanje vsake, posebno ženske neumnosti. Ali se pa praznota napolnjuje s tem, kar ne bi smelo biti: *peut-être vous me comprenez, mes dames? En ce cas: pardonnez-moi!*

Izjeme so povsodi; želimo pa pravila. Zato ne smemo puščati ženstva, da se razvija kakor do sedaj, videči, da šola, če je tudi narodna, ne daje dovolj. Tu imamo sveto dolžnost, da v razgovorih z ženstvom večkrat kot do sedaj izpregovorimo živo besedo in da opuščamo ono pusto in brezsmisleno govoričenje ali dvojenje, katerega gotovo sami ne spoštujemo in katero ženstvo ponižuje, kadar govorimo ž njim ravno tako, kakor časih govori mladenič ali dekle — s kanarčkom. Ali ni to poniževanje človeškega bitja do ptice? Ali ni čudno, žalostno, smešno, da to mlada

ženska srca (pa tudi ne mlada) vzprejemljejo za čisto kulturno zlato? Gospé pa s skrivnimi vzdihljaji mislijo na nesrečni čas, ko tega zlata ne bodo dobivale več, ko bodo — o joj mene — v društvu obsojene, da pomagajo vrteti slavni malin staro-ženskega besedičenja, malin, ki ga ne gonijo ni veter ni voda, ki je pa znamenit največkrat s tem, da jako klopoče, kakor pravi malinski kamen, kadar se vrti, pa nima kaj — mleti.

Torej več duševne hrane! Mi, moški, pa bi jo dajali! Menda vender ne suhe učenosti, katera časih še nas same čisto nič ne oživlja ter smo veseli, če se moremo malo oddehniti od nje? Gotovo ne! V zadregi smo gotovo časih, če hočemo povedati kako zanimivo-resno misel tako, da jo tudi ne-učeni in ne-učena rada slišita in razumeta? Se ve, da bi moralo najprej nam samim biti jasno, kake misli in ideje želimo probuditi. Pač take, da se učimo brati v knjigi življenja! To pa je težko, to morejo le daroviti pesniki in učenjaki! Ne, mi vsi moremo; kolikor toliko vsak misli — tudi siromak trudeči se za vsakdanji kosce ubogega kruha. Naše obzorje bi moralo biti širje in širiti bi je moralo znanje, ki se dá lahko drugim priobčiti. Morali bi si torej najprej sami pridobiti takega znanja ali pa ono, ki je največ že imamo, prirejati tako, da bi bilo za rabo ženskam, in sicer znanje in svèt. Dà, svetovati imamo, kaj naj bere ta ali ona, in potem govoriti o tem, kar je brala — se ve da ne učeno-suhoparno, ampak lahko, vabljivo in v stvari vender resno.

Tako bi domoljubje postalo bolj konkretno za ženstvo in — za nas. Mi imamo še veliko preveč abstraktnega domoljubja, a le konkretno ima polno realno moč. Duhovni jez, ki je med nami in ženstvom, bi realno domoljubje zeló zmanjšalo ali po polnem odpravilo. Moremo li za sedaj popolno imenovati življenje, če za to, kar je meni milo in drago, če za moje težnje in ideale moja družica v življenji nima nikakega zmisla, če o življenji malo ve, malo misli o njegovem pomenu in njegovih nalogah? Ne, tristokrat ne! Mi iščemo kroga prijateljev, da se kaj pomenimo, s tem pa se odpovedujemo od koristnega duhovno-razvijajočega občenja z ženstvom in poddržavamo medsobni — jez.

Kako čisto drugačno je rusko društveno življenje, kjer je ženstvo v vednem živem občenju z moštvom, kjer moški ne posedavajo po gostilnah in kavarnah, ampak lepo doma ali pri znancih okoli mize, na kateri šumi samovár, v živem razgovoru sedaj lehkim, sedaj resnim o tem, kaj piše ta ali druga knjiga ali žurnal. Vêrujte mi, da ima tako živo in ob jednem resno občenje obeh spolov neko posebno milino in dražest! Ni se pa bati, da bi se v tem občenju preveč vmešaval oni

mali bog s pušico. Sedaj si pač društva mlade gospôde jednega in drugega spola skoro pomisliti ne moremo brez neprestanega bolj ali menj očitnega igranja malega bogá. Pa tudi rusko društvo ne obstoji iz kakih strogih menihov ali nun, le resnosti in pravega življenja, odkritosrčnosti in „zaduševnosti“ — kakor pravijo Rusi — je veliko več kot pri nas, ker odkritosrčnosti vendar ne moremo videti v brezmiselnem besedičenji, ki ga nikdo resno ne jemlje pa niti naše „kraljice“, „boginje“, „vile“ itd. ne, ker drugače bi morali reči, da se vendar pri nas preveč greši proti človeškemu duhu.

Delajmo torej počasi, da si razvijemo ženstvo v mogočno podporo narodnemu življenju. In te podpore v težavni borbi gotovo potrebujemo. Se ve da se moramo zaupljivo približavati k ženstvu brez onega moškega ponosa, ki ženske odbija od nas in resnega truda. Težnje in nameni morajo biti nesebični (to je pri nas težko, kaj ne?), plemeniti, potem vspah ne bo težek. Potreben je jasen, prost pa vendar ne preozek program narodnega delovanja, obsezajoč napredek vsega naroda. S takim praktično izpeljavanim programom se ne bomo bali ženske konkurence: dobro pripravljene za življenje našli bomo vsi dela dovolj. Tudi usoda onih, ki se ne morejo omožiti, olajšala bi se v hrabreči zavesti samostalnosti, ki jo daje znanje in ž njim združeno delo. Se ve da bi pri tem življenje in literatura dobila večji in večji pomen. Menj bi bilo nesamostalnosti, pa tudi gola sebičnost v zavednem moškem in ženskem društvu ne bi tako lahko skrivala svoje nagote, ampak bi nahajala zaslužen plačo — prezir.

Takega plodonosnega programa se ve da ni lahko sestaviti, a še težje ga je vršiti pri nas, ko nam huda borba skoro ne dá oddehniti se in malo bolj globoko proučiti sebe in ogledati se malo po svetu. Samostalno, zavedno ženstvo bi nam tudi veliko pomoglo. Se ve da v tem svojem razvoju ženstvo ne bode izgubilo onega, kar ima po pravici toliko vrednost, svoje ženstvenosti, ako se smem tako izražati. Ne, pravo ženstvenost, svobodno od pogubnega koketstva in vsega, kar visi na njem, zdravo razvitje sama jača in krepi, ne jemlje pravih ženskih svojstev. Pusto-romantične sanjarije se ve da preganja, kakor se taja megla v žarkem solnci ter se odkriva slika človeškega življenja tam v vaséh tihe doline.

Dà, glejmo življenje, glejmo je s trdno voljo za delo in z ljubeznijo za svoj trpeči narod, glejmo je vsi, moški in ženske, iz njega in znanosti jemljimo si snago in orožje za boj in vspehi bodo tem slajši, če jih bode delilo z nami bolj in bolj zavedno ženstvo, vredno spoštovanja, ljubezni in hvaležnosti naše in — potomstva.

Na delo torej Slovenci in Slovenke! Učimo se, dobivajmo si znanja in idej z združenimi močmi, moški in ženske, vsi v zloženem kolu, da moremo dobro oborožani in srčni stati na polji življenja. Naj si vsak od nas moških postavi za sveto nalogo, da kolikor je mogoče probudi in razvije ženstva, če tudi samó pri priliki izpregovori kako resno besedo, vzbudi živo idejo, izvirajočo iz življenja in njegovih potreb in kažočo mu pot. Ako pade zrno na rodovitna tla — in pri našem plemenitem, dobrem, nepokvarjenem ženstvu bode gotovo našlo rodovitna tla — klilo, raslo, cvelo in rodilo bode obilen sad duševne neodvisnosti, napredka, prave človečnosti!

Vijóle.

Vijóle še v tleh počivále so spěč,
Ko solnčni probudil poglěd jih blestěč;
Obráćale vánje takòj so očí,
In hvalo dehtele mu vse svoje dní.

Molčale mi v srci so pesni. Ljubó
Velelo „zvenite!“ jim modro okó.
Brez konca se zdaj, a pohlevno glasé:
Vijóle dve sladki vijóli česté!

Lujíza Pesjakova.

Narodne stvari.

III.

Čegar sem bila lani hči, sem letos mati.

Spisal Davorin Nemanič.

rve dni t. l. smo brali po novinah vest o sledečem misterijoznem dogodku iz mesta Malage v južni Španiji.

Nekega dné se pripeljeta v Malago dva neznana človeka v kočiji, poiščeta nekega zidarja in ga pregovorita, da gre ž njima, ker ga précej potrebujeta za neko silno delo. On sede res ž njima na voz. Med potom pa, ko so se nekoliko odpeljali od mesta, zavežeta mu ona